

LESVOORBEREIDING LESSEN

TEKSTBEGRIIP

Boek: Lucy en Donker

Schrijver: Karst-Janneke Rogaar

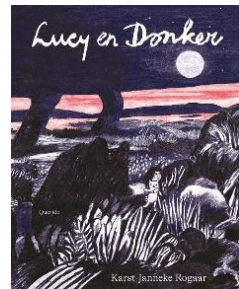
Illustrator: Karst-Janneke Rogaar

Groep: 1 t/m 8

Kerdoel: Ik kan uitleggen wie het personage Donker is en de bedoeling van de schrijver verklaren.

Aanpassingen voor de onderbouw.

Aanpassingen voor de midden- en bovenbouw.

Sessie 1: Wat zegt de tekst?

Doel: Ik kan vertellen wat er in het begin, midden en eind van het verhaal gebeurt.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

- Wat gebeurt er in het begin van het verhaal?
- Wat gebeurt er in het midden van het verhaal?
- Wat gebeurt er aan het einde van het verhaal?
- Op welke plekken speelt het verhaal zich af?

Lesaanpak: waar geef ik instructie op en welke werkvormen gebruik ik? Hoe zorg ik dat leerlingen samen lezen, praten en schrijven?

- Introduceer het boek en bekijk samen de kaft.
- Bespreek met de leerlingen wat opvalt aan de tekeningen in het boek.
- Deel het lesdoel met de leerlingen en laat het de leerlingen hardop herhalen.
- Lees het verhaal voor en geef de eerste drie tekstgerichte vragen aan de leerlingen mee als luistervraag. Toon de illustraties, bijvoorbeeld via het digibord. Bespreek eventueel de voor de leerlingen onbekende woorden uit het verhaal.
- Bepaal het begin, midden en eind van het verhaal aan de hand van de volgende werkvorm:
 - Sorteert de platen van het verhaal klassikaal/in de kring met de leerlingen op begin-midden-eind en stel daarbij de tekstgerichte vragen. Zorg dat de woorden begin, midden en eind onder elkaar liggen en model hierbij hoe je de platen op de juiste plek legt. Pas de begeleiding aan op het niveau van de leerlingen, laat hen meer met schoudermaatjes werken als het goed gaat of pak meer regie en laat daarbij middels modellen zien hoe je het begin, midden en eind van het verhaal bepaalt. Activeer de leerlingen door het stellen van klassikale denk vragen, leerlingen te laten overleggen met schoudermaatjes en het trekken van beurtenstokjes.
 - Begin: Lucy ligt in bed en ontdekt Donker.
 - Midden: Lucy gaat met Donker naar buiten en ontdekt dat je in het donker ook veel kunt zien.
 - Eind: Lucy komt tot de conclusie dat je niet bang hoeft te zijn voor de nacht en dat Donker juist een vriend kan zijn.

- Laat de leerlingen aan hun schoudermaatje het verloop van het verhaal vertellen aan de hand van de platen.
- Geef alle leerlingen voorafgaand aan het voorlezen een blad die zij kunnen verdelen in 3 vakken, begin-midden-eind.
- Lees het verhaal voor, toon daarbij de illustraties en stel de tekstgerichte vragen. Laat daarbij de leerlingen in elk vak enkele hoofdpunten van het verhaal beschrijven. Pas hierbij de begeleiding aan op de groep, model waar nodig wat de belangrijkste elementen zijn in het begin, midden en eind van het verhaal.
- Als het hele verhaal is voorgelezen mogen de leerlingen de hoofdpunten van het verhaal in de vakken tekenen.
- Laat de leerlingen hun tekeningen met elkaar vergelijken en het begin-midden-eind aan de hand van de tekeningen verwoorden.

Woordenschat (aanpassen op groep):

- Holst
- Roerloos
- Aardedonker
- Veenpluis
- Kamperfoelie
- Flonkeren

Hoe evalueer ik de les?

- Kijk met de leerlingen terug naar het lesdoel en laat hen met één woord het begin, midden en eind omschrijven.

Sessie 2: Hoe wordt het in de tekst gezegd?

Doel: Ik weet welke woorden in de tekst te maken hebben met Donker.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

- Over wie gaat het verhaal?
- Wat maakt Lucy in het verhaal mee?
- Wat weet je over Donker?
- Omschrijf wat Lucy gedurende het verhaal vindt van Donker.

Lesaanpak: waar geef ik instructie op en welke werkvormen gebruik ik? Hoe zorg ik dat leerlingen samen lezen, praten en schrijven?

- Activeer de voorkennis van de leerlingen door het begin-midden-eind van de vorige les te bespreken.
- Laat de leerlingen aan de hand van het werkblad van de vorige sessie het verhaal aan hun schoudermaatje verwoorden.
- Deel het lesdoel met de leerlingen en laat hen aan hun schoudermaatje uitleggen wat ze deze les gaan leren.
- Behandel de tekstgerichte vragen. Laat de leerlingen met hun schoudermaatje over de vragen nadenken en bespreek ze vervolgens klassikaal. Laat de leerlingen de laatste tekstgerichte vraag in schoudermaatjes bespreken, koppel het klassikaal terug en laat het hen in begin-midden-eind schema toevoegen.
- Maak een woordweb op een groot vel of op het digibord met in het midden het woord "Donker".

- Lees het verhaal aan de leerlingen voor. Laat de leerlingen hun hand opsteken als ze een woord horen dat te maken heeft met Donker.
- Laat de leerlingen bij deze woorden aan hun schoudermaatje vertellen waarom dat woord met Donker te maken heeft.
- Bespreek dit met beurtenstokjes klassikaal en schrijf deze woorden bij het woordweb.
- Geef alle leerlingen een blad, laat hen een woordweb maken met in het midden het woord "Donker".
- Lees de tekst aan de leerlingen voor of laat hen de tekst zelf lezen middels kopieën van het boek.
- De leerlingen schrijven alle woorden in de tekst die te maken hebben met Donker in het woordweb.
- Laat de leerlingen hun woordwebben met elkaar vergelijken en verwoorden waarom die woorden met Donker te maken hebben.
- De leerlingen mogen met een andere kleur hun woordweb nog aanvullen.

Suggesties van woorden voor in het woordweb (het gesprek hierover en de motivatie erachter zijn belangrijker dan de specifieke woorden):

- Nacht
- Licht
- Pikdonker
- Lamp
- Aardedonker
- Zien
- Duisternis
- Zwart
- Wakker
- Enz.

Hoe evalueer ik de les?

- Bespreek klassikaal met de leerlingen de woorden uit de tekst die te maken hebben met Donker en laat hen motiveren waarom deze woorden te maken hebben met Donker.

Sessie 3: Wat betekent de tekst?

Doel: Ik kan uitleggen wie het personage Donker is en de bedoeling van de schrijver verklaren.

Welke tekstgerichte vragen wil ik gebruiken?

- Beschrijf hoe Donker er in het verhaal uitziet.
- Hoe wordt het woord "Donker" in het verhaal geschreven?
- Hoe zie je aan de tekst dat Donker ook een personage is?
- Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen Donker en een mens?
- Waarom zou de schrijver Donker menselijke eigenschappen geven?
- Beschrijf de relatie tussen Lucy en Donker gedurende het verhaal.
- Hoe zou jij je voelen als je Lucy was in dit verhaal?
- Wat zou je van Donker vinden als jij Lucy was in dit verhaal?
- Wat is het doel van de schrijver met dit verhaal?

Lesaanpak: waar geef ik instructie op en welke werkvormen gebruik ik? Hoe zorg ik dat leerlingen samen lezen, praten en schrijven?

- Start de les met een korte terugblik op het woordweb, welke woorden hebben te maken met Donker en waarom. Laat dit in schoudermaatjes uitwisselen en koppel het kort klassikaal terug.
- Benoem het lesdoel en laat het de leerlingen hardop verwoorden. Leg uit wat er bedoeld wordt met 'personage'.
- Lees het boek nog een keer aan de leerlingen voor.
- Lees het verhaal klassikaal voor of zorg voor voldoende kopieën van het boek en laat het verhaal door schoudermaatjes samen lezen.
- Bespreek met de leerlingen de tekstgerichte vragen. Zorg voor een klassikaal gesprek met de inzet van schoudermaatjes en beurtenstokjes.
- Laat de leerlingen uitbeelden wat Lucy gedurende het verhaal van Donker vindt. Laat daarin het verloop van de relatie tussen Lucy en Donker naar voren komen. Laat de leerlingen zich verplaatsen in Lucy en benoemen wat zij zelf zouden voelen als ze Lucy zouden zijn.
- Bespreek met de leerlingen hoe zij over de nacht/het donker denken en of dit verhaal daar iets in heeft veranderd.
- Maak vanuit de tekstgerichte vragen een Venndiagram met de overeenkomsten en verschillen tussen Donker en een mens. Model hierbij aan de start van de opdracht hoe je deze informatie uit de tekst haalt en verwerkt in het Venndiagram. Draag hierbij de verantwoordelijkheid geleidelijk over op de leerlingen en laat hen met schoudermaatjes het Venndiagram afmaken. Stimuleer daarbij het gesprek over het doel van de schrijver m.b.t. het personage Donker.
- Bespreek het Venndiagram klassikaal en laat de leerlingen motiveren waarom de schrijver ervoor heeft gekozen om Donker op deze manier in het verhaal te beschrijven.

Hoe evalueer ik de les?

- Kijk terug naar het lesdoel en bespreek met de leerlingen de bedoeling van de schrijver met dit boek.
- Wat hebben de leerlingen geleerd over het donker? Kijken de leerlingen na het verhaal anders tegen het donker aan?
- Denken de leerlingen dat het idee van de schrijver duidelijk overkomt? Zouden de leerlingen dit zelf anders aanpakken?